

## Flere kandidattyper – Fire veje og flere muligheder

SF foreslår at omlægge 40 pct. af kandidatuddannelserne, så der i alt er fire veje og typer af kandidatuddannelser. Langt de fleste af de nuværende kandidatuddannelser vil fortsat være på 120 ECTS-point, men fokus vil være forskelligt.

*Arbejdsmarkedsrettet kandidat.* Den nye gren af kandidatuddannelser vil være langt mere arbejdsmarkedsrettet. Den skal udbydes samlet set op mod 25 pct. af uddannelserne. De studerende vil stadig have et forløb svarende til 120 ECTS-point. Det nye er, at der i uddannelsen vil være et obligatorisk projektforbud på 30 ECTS point, hvor de studerende skal møde arbejdsmarkedet i praktik og bruge de kompetencer, de allerede har tilegnet sig. Der er nemlig ikke et centralt krav om praktik på uddannelserne i dag. Flere undersøgelser har dog vist, at studerende, der er i praktik under uddannelser eller har studiejob, kommer hurtigere i job efter endt uddannelse. Derudover får de studerende også en bedre indsigt i deres kompetencer, og hvordan de kan bidrage med deres uddannelse, og det vil lige præcis styrke arbejdsmarkedsperspektivet.

*Forkortet kandidat, 1 ¼-årige kandidater.* Bør være som forsøgsordning med, men vi foreslår at gøre det som en forsøgsordning med 5 pct., som kan stige til 10, såfremt det er en succes. Vi lytter også her til professionshøjskolesektoren, som tilkendegiver, at 4-årige kandidater vil forværre søgningen til professionshøjskolerne. Samtidig undgår vi et øget pres på de studerende, når de ikke er sikret en plads på kandidatuddannelser, men skal gennem endnu et udskillelsesløb mellem bachelor og kandidatuddannelsen. Samtidig lægger vi op til, at en større del af kandidatuddannelserne end i dag skal være erhvervs-kandidater. Vi foreslår 10 pct.

Forkortet kandidat på 75 ECTS	Erhvervs-kandidater (75/120 ECTS)	Specialistkandidater (120/180 ECTS)	Arbejdsmarkedsrettet kandidat (120 ECTS)
Som et forsøg kan 5 pct. af udvalgte uddannelser være forkortet. Kan udvides til op mod 10 pct., hvis uddannelserne bliver en succes. Uddannelserne skal have et klart arbejdsmarkedsfokus med dialog med sektoren og arbejdsmarkedsparter. Der skal være et retskrav for de studerende til, at de kan supplere deres uddannelse med de sidste 45 ECTS point efter 2 år på arbejdsmarkedet.	Op til 10 pct. af uddannelserne skal have mulighed for at tage erhvervs-kandidat uddannelse Kandidatdelen tages over længere tid, mens kandidaten arbejder mindst 25 timer om ugen eller er iværksætter.	60 pct. af uddannelserne skal udbydes som forsker-kandidat / specialistkandidat 120-180 ECTS Her vil der være fokus på forskerforberedelse, undervisningskarriere samt småfag, der retter sig mod specialliststillinger. Gymnasiefag og småfag skal i fokus.	25 pct. af uddannelserne skal udbydes på denne del De studerende på denne kandidatuddannelse skal under kandidatdelen løbende være i kontakt med arbejdsmarkedet. Det er obligatorisk at de studerende skal i "praktik" eller lignende svarende til 30 ECTS point på kandidatdelen. Specialet vil fortsat være 30 ECTS.

## Mere merit og vejledning undervejs øger fleksibiliteten

Når studerende skifter studie, kan de ikke altid få merit for den viden, de allerede har tilegnet sig. Det er rigtig ærgerligt, hvis de har relevant viden og tillærte kompetencer med til deres nye uddannelse. Unødigt forsinkelse i det videregående uddannelsessystem for studieskiftere betyder samtidig, at der er et uforløst potentiale for arbejdsudbud. Uddannelsesvejene bør derfor umiddelbart kunne gøres mere smidige og fleksible for de unge.

SF foreslår derfor, at der skal gennemføres en meritreform for og i samarbejde med universiteter, professionshøjskoler og erhvervsakademier, der har til hensigt at nedbringe unødigt forsinkelse i uddannelsessystemet.

Samtidig foreslår vi, at der indføres obligatorisk sporskifte- og karrierevejledning på det 5. semester. På den måde vil de studerende i højere grad forholde sig til hvilke muligheder de har på arbejdsmarkedet, ligesom de vil få mere viden om og dermed mulighed for at vælge en anden kandidattype eller skifte til en professionsbachelor med merit – eksempelvis fag fra jura til socialrådgiver, samfundsvidenskab til lærer, psykologi til pædagog, folkesundhedsvidenskab til sygeplejerske osv.

### **Bedre dimensionering**

Danmark har brug for, at flere unge mennesker vælger at uddanne sig indenfor de fag, der understøtter vores kernevefærd. Der har de seneste år været et fald i optaget på sygeplejerskeuddannelsen og pædagoguddannelsen på hhv. 15 pct. og 18 pct. fra 2019 til 2022. Dette i en tid, hvor der i forvejen er mangel på disse faggrupper.

SF foreslår, at man laver en begrænsning over optag på de akademiske bacheloruddannelser for at imødegå en udvikling, hvor en større og større del af en ungdomsårgang optages på universitetet. Der indføres derfor i første omgang en begrænsning gradvis implementeret frem mod 2030, hvor man skærer 5 pct. af tilgangen, så der samlet optages 24.000 på universiteterne.

SF mener, at vi skal dimensionere smart, hvor der tages højde for den dimensionering, der allerede er lavet, samt at vi ser på fremtidens arbejdsmarkedsbehov, så der ikke opstår nye mangelsituationer.

På miljøområdet bliver der brug for mere akademisk arbejdskraft, så vi kan sikre både biodiversitet og nye klimakrav. Der er også brug for flere tekniske kompetencer til IT-branchen, bl.a. til velfærdsteknologi. Nogle uddannelser er reduceret markant allerede. Der skal tages hensyn til de små fagmiljøer, ligesom der står i regeringens udspil. Vi skal for eksempel sikre, at der uddannes tofags gymnasielærere i hele landet. Begrænsningen af optaget skal i det hele taget ske i tæt dialog med sektoren og arbejdsmarkeds parter. Loftet over tilgang til universitetsuddannelserne forventes dertil at have en effekt på, hvor mange der søger professionsbachelorerne, herunder på velfærdsområdet, som SF i øvrigt ønsker og kontinuerligt kæmper for at styrke.

### **Effekter af forslaget**

Forslaget skal overordnet bidrage til, at der på de videregående uddannelser uddannes til de kompetencer, der efterspørges på arbejdsmarkedet. Loftet over tilgang til universitetsuddannelserne forventes desuden at have en effekt på, hvor mange der søger professionsbacheloruddannelserne, herunder velfærdsuddannelserne, som der er brug for, at flere unge søger.

Udspillet forventes at give et provenu i størrelsesorden ca. 870 mio. kr. som følge af sparet SU og taxameter-udgifter samt arbejdsudbud, og det foreslås, at provenuet skal geninvesteres på området. Udspillet forventes at medføre et øget arbejdsudbud på ca. 6000 fra bedre merit, dimensionering, obligatorisk praktik og 5 pct. korte kandidater.